

Latweeschu Awises.

No. 9.

Zettortdeenâ 27. Webruari.

1864.

S l u d d i n a s c h a n a .

Us muhsu jahemallas gubernementu zeen. General-Gubernatora pawehleßhanu lumimissione Kursemnes semmeelu lakkumu leetas wisscem leel tâ issluddinah:

- I. 9tä Juhls 1863 Wissangstaki apstiprinnati passes un pahrrakstihanas lakkumi preelsch muhsu jahemallas gubernementu semmekeeem § 1 peelskumâ 3 wehle ne tahfaki nefâ 30 werstes no sawas mahju-weetas sawas paschâs waijadisbâs aiseet bes passes jeb bes kahdas zittas peerahdischanas (teefas fihmes). No fahi lakkuma wahdeem itt slaidri warr sapraast, fa schis lakkums ne wehle us paleekamu laiku bes passes no pagasta (Draudses) isect mahjoht zittâ paleekamâ mahju-weeta, het fa schis lakkums tikkai wehle us tahdu laiku bes passes isect no sawa mahjokla zittâ weeta kahdas waijadisgas leetas labbad jeb tahdu dqrhu pastriahdah. Schim 3scham peelskumam pee passes lakkumu § 1 par isslaidroßhanu un lai latres finn, fa schis lakkums prohtams, tê tohp pawehlechts: fa semireeki sawâs waijadisbâs bes passes ne warr no sawa mahjokla 30 werstes tahku aise et us paleekamu laiku; tadeh! arri tee, las tahdu bes passes issgahjuschu zilveku us palitschanu pee fewis usueum un pecturia, irr strahpejami pehz lakkumeem par fleshpachanu.
- II. Scho lakkumu § 2 nowehle, fa ne-usauguschi, kas wehl uan 17 gaddus wezzi, bes mafas warx lilt eerakstitees sawa tehwa jeb sawas mahtes pagasta-passé. Kad nu scho lakkumu kahds warretu nepareisi tâ sapraast: fa schis lakkums teem, kas 17—21 gaddu wezzi, nowehle prasshi, lai teem dohd sawu ihajschu pagasta-passi, — tad, — pehz teem preetschrafsteem, kas isdohti par wehl ne-usauguscheem zilvekeem, un schim lakkumam § 2 par isslaidroßhanu tê tohp pawehlechts: fa 17 lakkumu 21 gaddu wezzi zilveki bes sawa tehwa jeb sawas mahtes jeb pehmindera wehleßhanas ne warr prasshi, lai teem dohd pagasta-passi. Zelgawa, 17tä Webruari 1864.

Appaltschroftihts: Kursemnes Zivil-Gubernators J. v. Drewern.

Sekretahrs: G. v. Nummel.

Apleezinahs: G. v. Nummel.

Taunas finnas.

Rihsa. 17tä Webruari Widsemnes muishneelu beedribas lumitete sanahku se un fataisa wissu gattawu un Widsemnes landagu, kas Rihsa fahschotees 3schâ Merzl. —

Rihsa. Issgahjuschâ svehtdeenâ waikara kaupmanna Schuwalowa nammâ eelaususchees laupitaji un issagguschi kaschokus, sudraba un selta leetas puß-

ohtra tuhstoschu rubl. wehrtibâ. Namma laudis nakti pahrnahkoht usgahjuschî to sahdñibû, polizejai tuhdal finnu dewuschi un schai isdewees tai paschâ rihtâ wissas sagtas leetas dabbuht. Polizei ja tahs usgahjuse kahdu masâ bohtâ pee Zahna wahreem, kur kahdas neddelas atpalkal arri zittas sagtas leetas bij atradduse apflehypas. Tai paschâ svehtdeenâ no paschâ pilsatâ, Rehnina celâ no warra kalleja

Schwemma namma fehtas Schihs issadis 800 mahrzinu smaggu warra katlu un ar semneeka ragguhum pa Daugavu to aissweddus. 40 werstes no Rihgas pei kahda Ikschilles frohga polizeijas wirsnecks pakkat dsihdamees to fakhris, kad Schihs paschu laiku katlu gribbejis fadauscht. Al tawu drohshu sagli!

Rihga. Widsemmes zeen. General-Superdente bislaps Walters isfluddina, ka Keisers tohs 248 rubl., ko kahdas Widsemmes draudses un mahzitaji atkal dahnajuschi preefch teem saldateem, kas Pohls os fachauti, schehligi peenehmis un dewejeem no firds lizzis pateikt.

Wehterburga. Graws Litta un 2 mahziti fungi no Italias ar weenu tulku no Astrakanas pilsata (Kreewsemme) aistreisojuschi us Bokkaru paschä Asiaas widdü, gribbedami no turrenes pahrnest shdes tahryu pautinus, lai Ciropä atkal buhtu zitta un ihsta sehla, jo Ciropä shdes tahryini wissadi fahk firgt un nihli. Bet nu schihs nemahzitas Bokkaru tautas waldishana schohs wihrus tuhdal eelikuse zeetumä un tohs gribb nokaut itt ka spijohnus. Ciropä waldishanas darbojahs tohs atpestit, bet ne sinn woi isdohsees.

Wehterburga. Kad nu taggad wairs naw brihw saldatus strahpeht ar fitteeneem, tad Keisers Stä Zuhli 1863 pawehleis taischt tahlus zeetuma nommus, kur strahpejamus saldatus masjös kambarischös tikkai pa weenam saldatam warr zeetumä likt.

Sibiria. Tomskas pilsata 10tä Dezembera wakkarä traiks wilks farehjis 61 zilveku. Beidsoht uskritis 15 gaddus wezzam puifim, bet schis winnam ar nuhju tä dewis par schnukuru (purnu), ka to tuhdal nosittis.

Kreewsemme. Irbites aprinki 3 baddu gaddus iszeetuschi isgahjuschä gaddä baggati plahwuschä, bet Deewamscheht gaddijuschees aplam dauds schurku un pelku, kas kahdes laukä gluschi sapohsta. Schihs pelles effoht atnahkuschas no zittahm gubernementum un leelös barros aisselkotees us Orenburgas gubernementi.

Nischni-Novgorodes leelä tigü isgahjuschä gaddä bij uswedduschi prezzi $64\frac{1}{2}$ millj. rubl. wehrtibä un pahrdewuschi par $67\frac{1}{2}$ millj. rubl. Tad ta leels tigus!

Kaukasus. Juwalida Awises raksta, ka isgahjuschä Dezemberi 15 tuhfst. kalmu-kaukhu pamihlias no Kaukasus ar luggeem aissgahjuschas us Turku semmi dsihwoht. Winnu weetä eetaisahs Kreewu kaudis un zaar to tad karsch tur ahtraki beigsees.

Warschawa, 17. Webruari. Plokas gubernementi turrejuschi klabbarjahti un tä fakhruschi 100 dumpineekus un wehl 124 no badda spaiditi paschä nahkuschi un padewuschees. Dauds no scheem bij tä

nomehrdeți, ta tik ween lauli un ahda; zitteem bijuschas no falluschas kahjas un rohkas, zitti pusplikki.

Warschawa. Tai nakti, kad graws Bergs to leelo balli taifis, dumpineeki gribbejuschi nodedsinah to pilli; schee fleplawi pilä treppes bij sleppen apsmehrejuschi ar wosworu. Walts saldats mannijs, ka appalsch winna kahjahn ugguns zellahs. Nu treppes aplaistijuschi ar peenu, jo ar uhdeni deggoschuh wosworu ne warr apdsehst. Balli meerigi noturrejuschi. Kahdas deenas pehz tam polizeija kahdä schenki fakhrha 16 fleplawi-schandarmus lihds ar 24 zitteem rasbainekeem un teesä nu arri israhdiyahs. ka starp scheem arridsan bija 3 no teem, kas to ugguni gribbejuschi peelaist pillei. Kahds seddelneeka sellis bijis pee tam pats meisteris.

Warschawa atkal fakhruschi kahdus sleppen asumitees lohzelkus un tahlus, kas bijuschi winnu ihsti valihgi.

Galizia. Schinni Eistreikereem peederrigä Pohlu semme pee muhfu Pohlu semmes rohbeschahm Pohli tik nemeerigi palikkuschi un tahlus darbus darra, ka taggad wissa Galizia likta appalsch farxa-teefas waldischanas. No turrenes allach pahr rohbeschahm atnahk tee dumpineku maasi barri, kas taggad wehl dausahs muhfu Pohlos.

Slehwiga, 14. Webr. Par farxa-weetahm nekas naw stahstam; jo orween wehl irr nikns puttena laiks un nelabbi zelli, ka ar farxa-pulkeem ne warr darbotees. Arri Dahni Alses fallä un tais parleefam stipräs Dippeles skanstes, kas fallas preefchä, taggad drohfschi stahw un Pruhfschi tohs ne spchj no turrenes isdsicht, neds schihs skanstes panemt, pirms dabbujuschi no Wahzsemmes maktigus aplehgereschanas leelus-gabbas. Pruhfschu un Dahnu walts saldatu pulzini, kas stahw nezik tahlu weens no ohtru, ikdeenas gan druszin iskanjahs, bet neba seela manta. Kad wiss buhs sagahdahts, tad pee Dippeles skanstehm gan buhs breefniiga laufchanahs, jo Dahni gribboht turretees lihds beidsamam. Schinnis deenäis gan atnahkuschi diwi Dahnu farxa-luggi un eebraukuschi tai schaurä juhras weetä starp Alses fallu un starp Dippeli, kur Pruhfschi stahw un us scheem fahkuschi schaudiht, bet neneeka naw padarrijuschi. Turprettim Pruhfschu leeligabbali teem tä krahwuschä wirsü, ka abbi luggi aissmukuschi. Alses fallä Dahni wehl zeeshoht leelu baddu un wissadu gruhtumu. — Pruhfschu gwarijas wehl stahw Koldingas pilsata Zitlantes semme, Dahnu walsti, bet ne djennahs Dahneem tahlak pakkat; jo Enlante un safka, arridsan Napoleons, ne wehloht Pruhsim ar Eistreikeri Dahnu walsti tahlaki ee-eet un prassa, lai iseet no Dahnu (Zitlantes) rohbeschahm.

Eistreikeris un Bruhfis aibildinajahs, ka winna farra-leelskungs Wrangels bes wehlofchanas un finnas, tikkai Dahneem pakkal dsihdamees vahr rohbeschu effoht gahjis un Koldingu panchmis. Bruhfis par to sawu generali gan aprahjis, bet pee tam paleek, ka ar sawu farra-spehku wairs ne warroht iseet no Koldingas vahr rohbeschu atpakkat. Jo tad ta darritu, tad Dahni atkal warretu eelaustees Schleswigas un Wahzu farra-spehkom pee Dippelis flanstehm usbrukt.

Londone. Ensantes ministeri wissadi ar to wehl darbojahs Londone sa-aizinaht to waldineeku weetneekus, kas Londones protokollu 1852 farakstijuschi, bet ihsti neweens ne gribb nahkt, lai nospreesch par Dahnu un Schleswigas-Olsteines lectu. Napoleons arweenu wehl runna par to, lai itt wissi waldineeki fanahl Parisé us kongressu. Eistreikeris un Bruhfis atbild, ka gan gribboht nahkt, bet no farra ne warroht atkahptees, Sweedris wehl gribboht apdohmatees, muhsu Keisers effoht teizis, ka weetneeku gan warreschoht suhtiht; bet nu Wahzu walstu beedriba atbild, ka tai nekahda dalka ne effoht garr Londones protokollu un Dahni wehl gribboht ilgi apdohmatees, jo ta rahdahs, ka schee ar labbu nebaht ne gribb salihgt, bet zik spehdami farroht. Tad nu ta rahdahs, ka Enslandereem ne isdohsees waldineeku weetneekus sa-aizinaht.

Kopenahgene, 14. Webr. Dahnu leelais landags leelu grahmatu atneffis stipri luhgdamess, lai kehninjch eenaidneeku prahtam ne padohdahs, lai ne wehloht, ka Schleswigas-Olsteine no Dahnu walsts tohpoht atschkirta, jo Schleswigai effoht japsaleek par Dahnu gubernementi, ka landags Novemberi spreidis. Lai til drohschi farrojoh, jo walsts gribboht doht beidsamo wihrum graggi. Kechninjch atbildejis, ka ta gribboht darriht.

Nile, 17. Februar. Dahnu fuggis atweddis farra-spehku Wehmarnes falla pee Olsteines un scho fallu panchmis. — Dahnu farra-fuggi pñenem Wahzsemmes andeles fuggus, kur ween tohs warr useet; bet nu arri Dahnu fuggi no Wahzsemmeem tohp pañemti. Dahni taisahs Wahzsemmes ohstas aplenzeht un andeli poñstih.

Frankfurte. Wahzsemmes bundestagå Bruhfis un Eistreikeris arweenu wehl darbojahs prett tahm zit-tahm Wahzsemmes walstihm. Bruhfis un Eistreikeris rassa, lai bundestags winneem nowehl Olsteine eelikt leisku farra-spehku un lummifarus, kas Olsteini lai wosa. — Ta rahdahs, ka tabs zittas Wahzu walsts prett Eistreikeri un Bruhfis neko ne eespehhs. Sakkla, ka Napoleons pa tam peelabbinajoht Wahzsemmes masus valdineekus, lai winnam ustizzahs, kas gan spehj wñneem palihdseht. Ne tizzu, ka to klausih.

Amerika. Tas niknais affinains dumpis, ko Spaniai peederrigå leelâ Domingas fallâ Nehgeri zehluschi, wehl naw beigts, kaut dumpineekus jau daschu reis desgan nikni fakahwuschi. — S-3.

Par mahju pahrdohschann Iggauu semmē.

III.

Arri Iggauu semmē beidsamôs gaddôs semneeku buh-schana brangi us preefschu gahjuje. Behrnajâ gaddâ lihds Turgeem bij 10 tuhft. 436 mahjas us renti atlaistas, 6 tuhft. un 5 mahjas palikahs wehl us klausibu, 76 mahjas bij par dñimtu pahrdohtas. Preefsch pahri gaddeem Wilken muischas fung Schudleich (Gerves draudse) 16 mahjas par 26 tuhft. 270 rubuseem pahrdewis. Laikam buhs schis pats pirmais fungis bijis, kas eesfahjis mahjas pahrdohht. Zaur zaurn rehkinoh malksa latras mahjas 1 tuhft. 642 rubl. Iggauu semmē ne bija lihds schim kredita-lahde eetaifita, kur pirzeji buhtu warrejuschi dabbuht naudu paleeneht. Tadeht arri lohti mas to pirzeju bijuschi. Bet ar leelu preefku lassijam taggad Awiñes, ka arri Iggauu semmes muischneeki ihpaschu lummiffioni preefsch tam zehluschi, kas lai apspresch un derrigus padohmus isdohd, ka kredita-lahde eetaifama, lai semneeku warretu weeglaki pee mahju pirkchanas tilt. Tazerre, ka tad Iggauu semmē dauds wairak pahrdeweju un pirzeju gaddisees. Lihds schim gan Iggauu semme ar Widsemme ne warr lihdsinatees, tillabb lad rentineeku jeb lad pirzeju skaitlu uslubko. Jo Widsemme irr dauds wairak to rentineeku un tapat arri dauds dauds wairak to mahju pirzeju. Bet japreezajahs, ka arri Iggauu brangi us preefschu tikkuschi. Behrn par jaunu gaddu bij Iggauu semmes pagasta lahdes 100 tuhft. 664 rubuli 75 kap. Par gadda laiku bis peenahkuschi klahf 10 tuhft. 860 rubuli un 42 kap. Tapat arri magashnës dauds wairak labbias tappis eebehrt. Peenahkuschi 1862trâ gaddâ 695 tschetwerti. Behrn par jaunu gaddu bijuschi magashnës 167 tuhft. 502 tschetwerti seemas labbias (rudsu) un 59 tuhft. 116 tschetwertu waffarejas labbias (meeschu un ausu). Iggauu semmē irr taggad 270 pagasta skohlas un 2 skohlsmeisteru skohlas (seminari).

Nabbaga musikants un winna beedris.

Jaulâ waffaras deena bija Wihnes Prateri leela kauschu islusteschanahs. Praters irr leela wassâ stah-wedama dahrsa weeta, pilna brangu kohku un Wihnes kauschu wissleelakais zeereschanas un islusteschanahs

plozzis. Pulks zilweku druhsmejahs us turreni, wezzi un jauni, augsti un semmi preezajahs tur weenadi. Bija arri pulks sweschineelu starpa, kas tapat lihds ar zitem i spreezajahs. Kur preezigi zilweki irr, tur arri tas ko warr zerrecht, kom no sawu laimigaku brahlu schehlastibas japahrteek. Un tapehz sché arri bija eegaddijschees pulks nabbagu, spehlmanni ar leijerfastehm un smukkas meitenes ar kohflehm un zimbylehm, kas sché kahdu artawu mekleja nopolnitees.

Toreis Wihne usturrejahs kahds inwalidu saldats, kom no sawas masas schehlastibas gadda-lohnes watjadsjeja pahrtift. Ubbagoht winsch turreja par leelu kaunu. Tadehs grahba pijohli rohla, ko winnam tehws, kahds Beemeris, miedams bij atstahjis. Us scho pijohli winsch spehleja Prateri appaksch kahda wezza rohla noschdees un sawu wezu sunni winsch ta bij ismabzijis, ka tas winnam preefschä fehdeja wezzo zeppuri mutte turredams, furrä laudis sawas dahwanas cemetta, ko schim wezzitum bij nodohmajuschi.

Ir schodeen winsch tur fehdeja spehledams un puhdels ar zeppuri mutte wiunam preefschä; bet laudis zeereja wissi garram un zeppure palikka tukscha. Buhtu til laudis winnu usluhkojuschi, tad arri par winnu buhtu apschehlojuschees. Blahni balti mattini knappi winna galwu apsedja; wezs iwwalharts saldata mehleis bij winna apgehrbs. Winsch bij dauds lauschanas kahwes un gandrihs ikkatra lauschanahs winnam bija bruhzi veckahrse par atmunnas sihni. Pijohles bohgeni til turreja winna labbas rohlas trihs pirkli; jo kartetschais lohde pee Asperes winnam tehs diwi pirkstus bij lihds panchmuise un tai poschä azzumirksi seelaka lohde gandrihs kahju norahnuise. Un tatschu neeweens zilweks us winnu ne pastkattijahs, kaut gan sawas heidsamas artawas par pijohles seidehm isdewis un sawas wezzus marschus un danischus maktigi spehleja.

Klussi un behdigi skattijahs wezzitis us druhsmehmohs zilweku pulku, us teem preezigeem gihmijeem un us winnu stahti un lepnu apgehrbu. Pee winnu hmeekleem speedahs d'sellons winna dwehsele; — scho wakkar winnam waijadseja issalkuscham sawa salmu miggu junta-kambariti emigt. Winna puhdelsim bij turprettim labbaki, jo us mahjahn eedams marrbuht ecias rensteine atradda kahdu kauhnu, no ko tatschu warreja pa-ehstee.

Tas bija pehz pusdeenas jau itt labbi wehlu. Inwalida zerriba justin sudda; jo wairek saule no-eeschani tuwojahs, jo pulks zeerelaju fait grecsahs atpakkal. Ofttas sahpes bij us winna bruhzaina waiga redmas. Winsch nemas ne mannijs, ka ne kahlu no winna stahweja stalti gehrbees lungs, kas ilgi no klausijes un ar leelu schehlumu us winnu no-

skattijes. Kad pehdigi nelas wairs ne valihdsejis un peekussuse rohla wairs ne eespehja bohgeni waldiht, arri kahja peekussuse winnu turroht, tad winsch no-fehdahs us alminni, eespeeda peeri faujä un semme esihda daschas sleppenos affaras, un ta neko zitteem ne istahsta. Bet tas fungs, kas blakkam pee wezzas leepas bij atspeedees, bij skaidri redsejis ka tissa rohla affaras noslanzija, lai pasaules azzis winnu behdas ne redsetu.

Isslkahs ka kad tahs affaras ka karsti wahriti pilleen tam lungam us sirdi buhtu uskrittuschi. Winsch schigli peegahja pee wezzischa, eedewa tam weenu selta gabbalu fazzidams: „Paleoni man tawas pijohles us kahdu stundinu!“ Wezzitis usskattija pateizibas pilns to lungu, kas ar Wahnu wallodu tikpat schubburaini aqgahjahs, ka winsch ar sawahm pijohlehm. Bet ko winsch gribbeja, to wezzais inwalide tatschu spratta un pasneedsa winnam sawas pijohles. Winas ne bij wis til fliktas, bet tikat prasts pijolneeks us tahm ta til kassija. Sweschais fungs tahs usstimmejis noskajahs itt tuwu inwalidam fazzidams; „Beedri, nemm tu to naudu un es spehleschu.“

Sweschais eefahla spehlecht, bet ta, ka nu wezzitis sawas pijohles no fahneem usskattija dohmadams, ka ne effoht wairs tahs paschas. Jo winnu skanna eespeedahs brihnischki dwehsele un balsis aistritteja ka pehres. Isslkahs, ka engelu balsis pijohles gawiletu un tad atkal, ka tahs balsis smaggas behdas is winnahm issuhdsetu, un tas ta pee sirds kehrabs, ka azzis newilloht slapjas palikka.

Taggad palikka laudis stahwoht, usskattija to staltu lungu un klausijahs us tahm brihnischfigahm balsihm; ikkatri spratta, ka schis lungs preefsch to nabbagu spehleja, bet neeweens winnu ne pasinna. Leelaks un arweenu leelaks palikka klausitaju pulks. Ir pat augustmannu karreates peeturieja, un pee tam tas wisslabbaais bij, ka ikkatri nomannija, ko sweschais dohma-johit un arri dewa baggatigi. Seltsa, fudraba un arri warra naudu ni fahla mest zeppure. Pebz masu brihdi puhdels nurdeja. Woi ais preekeem jeb dus-mahm? Winsch to zeppuri wairs ne spehja noturreht, jo ta jan bij par dauds smaggas palikkuse. „Istukchi winnu, wezzais!“ ta daschi inwalidu usmuddinaja; „winna wehl reis peepildsees.“ Wezzais ta darrija un rikti! winnam wehl ohtru reisi waijadseja istul-schoht sawos swahrkös, kur mehdsia sawas pijohle eebahst. Sweschais spehleja un azzis no preeka spdguloja. Weens „brawo!“ atskanneja pakkal ohram un missi bij lohti preezigi. Beidscht pijohlnes us nehma tahs kohschas dieesmas meldiju: „Dees us turri keiseru Branzi!“ Us reis pasudda wissas ytes un zeppures no galwahm, jo Eistreikeri mihiha sawu

brango keiseru Branzi itt no firds un winsch to arri bij velnijis. Beidsoht gawileshana valikla tik leela, ka wissi laudis eesahla to dseesmu lihds dseedah. Pijohlnieks spehleja no sawa labbaka prahta lihds pat dseemas beigahm, tad eelikla pijohles laimiga inwida rohkas un pirms wezzais wihrs gribbeja patenzinates, winsch jau bija prohjam.

„Kas schis tahds bija?“ sapulzejuschees laudis zits zittu jantaja. Weens kungs sazija: „Es winnu itt labbi paishstu; schis irr tas tablu jo tahlu lslawehts pijohlnieks Alekanders Busche. Winna gohdigu preefschihmi loi ir mehs ne aismirstam!“ Schis kungs nu sawu zeppuri nonehmis to turreja un no jauna skrehja naudas gabbali lunga zeppure, ko atkal preefsch inwida salassiha. Wissi itt labpraht dewa, un kad nu kungs to naudu inwalidam feschä bij eebehris, tad issauzahs: „Lai Busche dsihwo angst!“ un wissi laudis gawileja „lai dsihwo angst!“ Bet inwalids sawas rohkas sanehmis suhds: „Kungs, swehti to winnam baggatigi!“

Un es tizzi, ka tai waklara Wihne divi laimige wairak bij. Weens bij inwalids, kam nu us preefsch-deenahm bij valihdschts, un ohts bij Busche, kam firds tahu leezibu dewa, par fo winnu gandrihs warreja apskauft.

J. R-t-n.

• *Woi tewim newaid wezzas mahtes?*

Rahdos Wahzu rakstos usgahju scho stahstiu, ko dauds mas pahrtaijis pehz muhsu pusses wajadsibu sche usrakstu. Rahds reisneeks stahsta: Mannim attikahs weenreis kahda masä pilstatinä trakteeri pee lohga stahweht. Te pagahja mass puissisch garam, peena pohdinu rohkas turredams. Masinam pastklid-deja kahja; winsch pakritta; pohdinsch pee semmes, un tas peens tezzeja par almineem. Behdigi waide-dams nabbadinsch skattijahs us tahn schkehrlehm un to peenu. Te peetzejea ohts tahds masinsch kahku. Schis mihs raudsja to waideraju meerinaht, winnam valihdsedams tahs schkehrles falaffiht. Beidsoht winsch sazija tohs wahrdus: „Woi tad tewim newaid wezzas mahtes?“ — Rahdiyahs pateesi, ka schohs wahrdus isdsirejuschem, nabbadinsam ta ka gaisma ausa. Jo meerigs palizzis, winsch aistezzeja prohjam. — Bet mannim schee wahrdi arridsan firdi eekustinaja. Bagreschu sawas dohmas us sawahm behrna deenshm. Te mannim bij wezza mahte. Tehws mahte munis bij darba laudis. Bij winneem, muns maihs velnoht, puhlina par lauku deewsgan, no rihta agri lihds tumfai nakti. Tad wezza mahte muhs, ka wista sawus zahlijs, wakleja. Winna rihtis bij muhs zehleja, waklaris muhsu apguldinataja. Winna bij

muhsu rohku salizzeja, sai sawu waklara pantinu noskaitam. Winna bij muhsu pirma ABZes elauseja. Winna bij muhsu zimdu sawahleja, muhsu zeppures pakawataja, muhsu pastalinu, muhsu sekkli isschah-wetaja, kad fabriidduschees no lauka pahrfrehjam. Winna bij muhsu mihliga pahrfahjeja un aishrunnataja, kad tehwu jeb mahti bijam aplaitimajuschi. Wissas muhsu kaites un wajadsibas winna sunnaja glahbt. Esmu taggad jan wezzigs zilwels un senn jan winna semmes klehpi duss. Bet wehl winnas mihligu waigu atzerrohs, ka kad winna schodeen mannu azzu preefschä buhtu. Deewos meelo winnas dwebelsi.“

Ta raksta tas reiseneeks. Mihlaus lassitajs, — woi tahu wezzu mahtu wehl taggadin naw daschäts mahjä? — Leelu leelo svehtibu teiksim tahu wezzu mahti, kas sawus behrnus pa gohdam pa-audsejusi, wehl sawus behrnu behrnus mihligi peeglauisch; un leelu leelo grehku to teiksim, kad behrni un behrnu behrni wezzas mahtes labbadarrishanu ne atsibst.

• *Balta wahrna.*

Buhs gaddi divi atpakkat, kur kahds Dohbeles aprinka fainneeks ruddens laika ittin baltu wahrnu wairak deenas no weetas us sawa lauka redsejis, un neween winsch, bet wissi winna gahjeji. Wahrna bijuse tikpat leela ka muhsu pellekahs, staigajuse lihds ar zittahm arrajam pakkal barribu melledama. No zittahm wahrnahm winna ne tappuse wis ittin labbi eeredseta; schihs winnu allasch knahbajusches un patrenkajusches, tik lihds schi tahn pa tuwu peegahjuse. Skahde, ka fainneeks naw prattis schaut^{*)}; jo no-schantu wehl labbaki buhtu warrejuschi apluhkoht; arri ne effoh bailiga bijuse. — Ta kahds datbas-prattigs par tahdahm baltahm wahrnahm wairak warretu pa-stahstiht, tad luhtu to Awises darriht. J. R.

• *Edwards un Steppinsch.*

Divi neweenadi sehui,

V.

Ar leelahm mohlahm Steppinsch ar faveem beedreem isglahbahs no slibkshanas. Bet tik fo bija us semmes usrahpuschees, tad pehz taydahm gruhtahm puhlehm slahpes un bads tohs tik neganti jahka mohziht, ka tee schehlojahs, labbak buhtu to nopolnitu strahpi uelka schahdas mohkas zeetuschi, zerradami to tapehz weeglaku, ka wehl to sleykawibu nebija padarrijuschi. Tee jahka zits zittam pahrmestees, ka kates ta un ta

^{*)} Noschanta ta vis jaubta Zelgawas museumā, kur tahaas retti resamas leelas tohy sakehtas un rahditas.

no ohtra peekrahpt̄s un us tahdu faunumu pawests tappis. Zaur tam tee tā fanihdejahs, ka isschlihrah̄s. Tee diwi kamradi atstahjahs no Steppina un schis nu aissgahja armeen tahlač us semmes eckschu. Läbby brihdi weli barribu un uhdene mellejis, un kād nu wehl fuggis arri no winna azzihm iſſudda, tad schaubigas bailes to sagrahba. Winsch fahla blaut kā nikns swehrs; bads, slahpes un karstums to mohzija dauds deenas, kamehr pehzak wairs nespēhja ne uskahjahm stahweht. Wissadi kulkaini un bailes no nikneem swehreem winna bresfmas wehl jo pawairoja un t. j. pr. — Tē nu Steppinam bija laika sawu dīshwoſchanu apdohmaht. Winna dīshwe ar wissahm negantibahm, ko zitteem newainigeem raddijumeem un faweeem labbdaritajecem darrijis, tē nu stahjahs winna dwehseles preekschā.

Rapteins Edwards pehz schi behdiga notiskuma fahdas juhreas juhdes aissbrauzis likka enkuri ismet; jo winsch ne warreja par sawu firdi nest, tohs nelaimigohs us to tukschu fallu badda nahwē atstah. Lai tee gan bija nahwigi apwainojuſches, tatſchu winsch wehl zerreja preeksch teem ſchelastibū iſluhgtees. Winsch to tukſchu fallu likka zaurmekleht, un trefchā deenā tee atradda Steppina beedrus nomirruſchus; jo tee bija no klints kala kridami noſittuſches. Peekta deenas walkarā tee arri Steppinu atradda. Winsch wehl bija dīshws. Edwards nophulejahs winnu atkal atſpriedſnaht, lai dabbatu dīſrdeht, woi winsch atgeſeſes.

Steppinch drufzin atſpirdſees Edwardam tā atteiza: „Tas irr teefas, ko taws tehws dauds reisahm us mannim fazzilis: „Kas behrns buhdams lohpus mohza, wihrs tappis mohzis zilwelus; un kas to darra, tas irr blehdies. Gruhti ta Wissnaugſtakaja rohka taggad us manni gull, un es attihstu un ſajuhtu sawā firdi Winna taifnu teefas ſpreedumu! Ak wiffſcheligaſ Deewſ! pedohd mannim! — pedohd arri mannam nelaimigam tehwam, ka winsch par mannu audſinachanu naw labbak gahdajis! Winsch pateefi to nebija dohmajis, ka tahdu nescheligu un bresmigu zilweku no ſawa behrna — no mannim isaudſinahs! Ak tehwi, ak mahtes! leezet to wehra un dohdeet aktinu us ſawu behrnu audſinachanu!“ — Tā firdi ſalaufſt winsch pehz ne ilga laika nomirra. Til gruhtas meeſas un firds fahpes Steppinam waijadjeja iſzeest, laimehr to pateefibū no winna warreja iſſpeest.

Edwards ar fatreektu un noskummuschi firdi un tohs faundarritajus gauschi noschelodams, aissbrauzi us mahjahn. Ar leelu gohdu winnu tur fanehma. Winna gohdige wezzaki raudaja preeka affaras pee ſawa apgohtata dehla fakla. Bet Steppina wezzaki, las bes tam, wiliigas andeles deht jau bija gluschi

nopohſtit, nu wehl tahdu nelaimigu gallu ſawam pahrgalwigam dehlam dīſredam, no kauna un behdahn ſewim mattus pluhza, un tehwam wehl bija apleezina, ka wiſch pats tas ſcelakais wainigais pee wiffas ſchihs ſawa dehla nelaimes, no Edwarda tehwa nepeenemdams un wehl iſſmeedams winna derrigas pamahzischanas: „ka neschelastibā irr wiffa faunuma awots.“

Ja gribbi kriſtigs zilweks buht,
Kas ſawu Kungu mihiſ.
Tad nebuhs terim darriht gruht
Neweenam, kas ſchē dīshwo;
Lai tahrpiſch tas, lai kulkainis,
Lai lobps, lai zits kahds kistonis,
Un zilwekeem nebuht nē!

Kas Deewa raddijumu poht
Un juht pee tam wehl preeku,
To Deewa no ſewim gruhihs noht
Un noſohdihs parleeku!
To leezet wehra zilweki,
Un dīshwojeet jel vrahiti
Ak Deewa raddijumeem.

Deewa, ko ween raddijs, raddijs
Mums zilwekeem par labbu,
Lai kafis, kas tam waijadſigſ
Bes leckahm behdahn dabbu.
It ihyaſhi ar zilwekeem,
Pehz Deewa gihmja radditeem,
Lai dīshwojam kā brahli.

Tad iſſalhuschus ehdini
Un iſſalhuschus dīſri;
Fr plikus, tukſhus apgehebi,
Rahd' wiffeem mihiſ firdi.
Dohd ſwescheem mahjas weetinn,
Un tohs, kas zeſch netaiſnibu,
Rang poſtiht, glahbt, zif warri.

Noskummuschiſus cepreezini
Ak Deewa ſwehtu wahrdū;
To ſtaidri teem apleezini,
Lai ſohk to turreht gahdu.
Tam pedohd, kas tew kaitina,
Tad atkal Teeva laipniba
Tew tawas wainas pedohs.

Kad redſt paſauſ ſilwekus,
Kas tihscham grechkoht ſteidsahs,
Tad paſauſ tahduſ neprachus,
Lai ſohda neobedſahs.
Kas arjuſis, to pamahzi,
Un pateefibū ſluddini,
Lai taifnu zeltu atrohd.

Sneeds neweffeleem patihgu,
Teem dranga firdi rahdi.
Kas mifſt, teem Jefus mitſchanu
Un dīshwib' preekſchā ſtahdi.

Ar kahdu mehru mehrojs buhs,
Ar tahdu pascham mehrohts kluhs,
Ta Jesus Kristus mahza.

Tak nedohma ka pelnijis
Zaur schabdu dñshwofchanu,
Ka tew buhs eenemt debbesis,
Bes Kristus pestifchanu.
Kas dohma ta, tas teefcham suhd!
Tas ween warr fwehts vateesi kluht,
Kas tizz un ta ifni i dñshwo!

- Ustizziga mahtes mihlestiba.

Kad 1783. gaddā semmes-trihzefhana Sizilijs fallu nophstija, tad Messinas leelais pilfats, tāpat kā Lissabones leelais pilfats Portugālē, gandrihs pa-wiffam tappa nophstīhts. Ta semme dabbuja leelus plihsumus un zaurumus, no kurru tumischeem dīstumeem smirdoschi duhmu stabbi iszehlahs. Ne ween māsi nammi, bet ir taħs leelakħs un fkaistakħs pillis sagħażahs brifschkedamas. Kleegħdami un breħx-dami behħda zilweki u kliju lauku sawu dsiħwibu glahb-dami. Starp teem nelaimigeem behgħdameem bija arri graħws Spadara un winna fullaini, kas graħwa ga-paschu neſſe, jo ta' għalleja eekċi naħwes ġibbuma. Beidsoht aistikk wiġi kahdā droħċha weetā un nu aet etti, salmiaku un weħl zittahm iħadha leetahm graħwa ga-paschu atdħiwinja. Brihnodamees azzieq atkal atdarrijse skattijahs un mekleja bażiġa peħz fawa weeniga behrna. Bet ar to aħtru behgħschanu, ar taħm leelahm bailehem un brefxfahm newens ne bija behrnu peeminnejis un winsħi weħl atraddahs tanni astaħħa pilli. Gullaini tuħħid għibbeja at-pakkat steigħees un tai to behrnu atnust. Bet schi saz-żiġi: „Un man buħtu te jipaleek un jagħida? Nè, es għibbu patte winnu glahbt, jeb ar winnu mirt.“ Mahte uszehħħas muddiġi, itt kā nekaś tai ne kaitetu, atgruhha toħs fullainus, kas winnu aisturreħt għibbeja, ir-paschu to graħwu noħst, kas raudadams winnu apkehrs luħda lai paleek — un skrejha at-pakkat tanni duhmu pilna pilstat, fur naħwe tai ppee katra soħħa tuvojħajhs, pawaddita no diweem fullaineem, kas tilkxi ar leelu puhsinu to warreja panahkt. Ta atfneedse laimigi sawu pilli, bet wiċċa pils til lihgo-jahs ween sawā grunte kā kohks, ko weħiċċi kustina. Leeli aktini darrijahs no muħreem waħħa un gaħsahs brifschkedami u eelas, kas fħur tur leelus plihsumus dabbu ja. Breeħnas un schausħalas pahrnemm toħs fullainus, winni triħx kā apsħu lappas un ne driħx sewi tuvotees. Tatsħu mahte dohma til peħz fawa behrna. Ta skreen eekċi tanni brifschkedamā ehkā, atroħn to behrnu, kas raudadams roħkas ap kalku schnauds un steidsahs ar to aħra. Iau stahw winna

ta namma durwîs, kue akminî un balki krisdamî tai
to ifeetamu weetu aistaîsa un tai weenu azzumirklî ja-
âpstahjabs. Bet tanni vaschâ brihdî gruhst vils kohpâ
un aprohl mahti un behrnu appalsch ta namma drup-
peem, kamehr tee fullaini kâ ahrprahâ prohjam fcreen.
Wairak neddelas yehz tam akminu druppas iswedda
pee mallas un platschus lihdinaja. Tad atradda to
ustizzigu mahti, grahwa gaspaschu Spadaru, kas
wehl eeksch nahwes ar sawu meesu sawu behrnu ap-
klahtuse bija, kas gan nedishws, bet ittin wessels no
teem druppeem tappa iswilks. D. Bl....q.

D. Bl...g.

Deggofcha Lampa.

Pee Zaraoastera negahja kahds jauns lepni apgehr-bees wihrs, teidams: „Mahzi man qudribu!“

Zoroasters ar rohku mesdams teiza, lai nahkoht
schim sawâ namnâ lihdji. Te wînsch dewa jaunam
wihran kahdu deggeschu lampu un fazzija: „Gededsini
to lampu, furra preeskch tewim stahn!“

Bet lai jaunais mohzijahs kā gribbedams ar eiededfi-naschanu, lampa tatschu ne gribbeja degt. Uš weenu reiši winsch eeskattijahs lampā un issauza: „Kā tad lampā lai degg, kad uhdēna pilna!“

Zoroasters atbildeja: „Ísliej uhdeni un eeleij elju weetä!“

Tas notika, bet dakti wehl ne degga. Sinnams: uhdens bija dakti eefuhzees. „Schahwe dakti!“ fazija Zaraoasters. Utri schi pawehleschana tappa ispidita un — — lampu tuhlit aisdedsahs.

„Nu dsihwo wessels!“ issauza Zarroasters; „es tawu
gribbeschanu esmu ispildijis.“

Iaunais wihrs schohs wahrdus ne warreja sapraast,
bet Zoroasters winnam teiza scho lihdsibu: „Ta lampa,
kura ne gribbeja degt, tu effi. Ja tu darri kà
waijag, tad jchi lihdsiba warr eeksch lewis to gassmu
aisdegt. Darri pebz tam!“ Adolf Allunan.

Adolf Allman.

Pahrstättischauahs.

K. eet pahx sigrus-eelas tiltu eelsch K. pilfsata ziggaru
fmehkedams, kur aisleegts fmehkeht. Winsch gribb
flattitees,zik laiks un iswelt pulssteni no kabbatas.
Tal azzumirkli nahk arri schandars pretti. K. ne gribb
fewi liktees sanemt, nemm ziggaru no muttes, uhden
sweest, pahrimihj rohkas, issweesch pulssteni uppè un
eebahsch ziggara gallu westes kabbata. Schandars
winnu peeturr, ka ziggaru fmehkejis, K. leedsahs, ka
naw fmehkejis; bet uelas ne lihds, duhni no westes
kabbatas irr winna pahkfahpschanas peerahdischana.
Dohp sanemts, jamakfa strahpe, ka fmehkejis aisleegts

weetâ. Bulkstens uhdenu rejweests un kabbatâ leels zaurums isdeddis. — Ta eet tahdam, kas aisleegtas leetas darra; paleek blehdis un jazeesch pascham skahde.

B—d—nn.

Wisejaunakas finnas.

Osteine. 2 tuhkf. strahdneeki taggad darbojahs ar to. Dannewerka skanstes un walles gluschi nophisti. To darra ar preeku un steigchanohs, lai Dahneem tur nekad wairs ne buhtu nekads patwehrum.

Slehwiga. 1600 wihi, angsti un semmi, no itt wisseem Slehwigas pilsateem un draudsehm aissgahjuschi ar eisenbahni us Berlini pee Bruhschu kehnina un luhguschi, lai teem dohdoht sawu peederrigu waldineeku erzogu Wridiki VIII. un to us muhschigeem laikeem atpestoht no Dahneem. Lehninsch atbildejis, gahdaschoht par to, la Slehwigai-Olsteini. Dahni par dauds nekad wairs ne warreschoht darriht un schihm semmehm labbi skahschotees. Tod aissbraukuschi us Wihni, kur Eistreikeru keisers teem tapat atbildejis.

Slehwigâ. 19. Februar, Tillsante winnpusch Koldingas ne tahli no Widerizias Bruhschu un Dahni

jahntneeki druszin kahwusches. Dahni effoht sakehru-schi 28 Bruhschu usarus un Dahneem 9 effoht pagallam.

Venezia taggad stahwoht 160 tuhkf. Eistreikeri un Italia leelahs, ka pawaffara tai buh schoht 500 tuhkf. gattawi us karri. Italia tikkai gaidoht us to, woi Napoleonis Italiai pateeesti gribboht nahkt valihgâ; tad Italia ar preeku sahfschoht karri prett Eistreike-reem gribbedama Veneziu panent. Napoleonis stahw meerâ un gaida, ka es ar Dahni karri. Vinna laiks wehl ne effoht nabzis.

Wahzsemme. Ta rahdahs, ka Enlantes ministeereem ne isdohses fa aizinah taldineeku weetneekus, lai spreesch par Dahneem un Slehwigu-Olsteini; jo neweens ne gribb ihsti nahkt, ir Dahni ne; jo scheezerre ar karri atkal panent Slehwigu un Olsteini. Salka, ka kahdi Enlenderu karra-fuggi atnahfchoht Dahni juhrâ, lai Dahni pahrbihstahs un darra ka Enlante gribb.

Frankfurte. Wahzu bundestags spreidis: ne warroht wehleht, ka appalsch Bruhschu un Eistreikeru karra-leeskungu arri tohpohrt listi wissi Wahzsemmes eksekuziones karra-pulki Olsteini. S—z.

Sindinashanâs.

Gaikes muischâ, pee Saldus, pahrdohd
leschetus muhrneeku falkus

2 rubt. muzzâ. 1

Jelgawâ, Esera eelâ, no tirkus par labbu rohsu, 3sdâ nammâ no stuhra, **Freinkela** nammâ Nr. 6, es appaßch-ralstichts esmu eeritejis maschihnu preefsch wadmalla welschanas, rauweschanas, pehrweschanas un presseschanas — in apföhlus labbi un ka peenahlahts isstrahdaht. 1

Chr. Kalning.

Weens neprezzehnts waggare, kas proht rehkinah in latviiski rafsiht, warr ween dabbuh un pecteitces Jelgawâ, Esera eelâ, pee rahskunga Neumann, kur ja-tahpj weenn treppi us augschu. 1

Wiffadas lippatas no limnu, pakulu, willas in bohm-willas, ka wezzi swahrli, bissas, kamsohli, strieki u. t. j. pr. tohp par labbu maßsu pirkli preefsch papihra pabrikha **Grendschu muischâs Tantu mahjahn** blakkam, Grendschu muischâ, Takkumas aprinki. 2

Muhfu drangeem un andelmanneem mehs no jauna us-teizam muhsu pašcha taisit **Koschenilla-salwi**, ta ka zittas pehrwes, prohti: Koschenilli, Indign, Darwas pehrwi (Pecharbe), saltu, sillu, wioletu, rohsu un wissas zittas mahldera-pehrwes. 4

A. un B. Wetterich, Rihgâ,
blakkam Pehtera bañizat.

Labbibas un prezzi tirkus Rihgâ tai 22. Februar un Leepajâ tai 22. Februar 1864 gaddâ.

M a f f a j a p a r :	Rihgâ.		Leepajâ.		M a f f a j a p a r :	Rihgâ.		Leepajâ	
	R.	K.	R.	K.		R.	K.	R.	K.
½ Tschetw. (1 pshru) endsu 150 libds	1	60	1	70	½ puddu (20 mahrz.) dsesses . . .	1	—	1	10
½ " (1 ") kweeschu 250 —	2	75	2	70	½ " (20 ") tabaka . . .	1	25	2	—
½ " (1 ") meschhu 130 —	1	40	1	50	½ " (20 ") schliktu appian	—	—	2	—
½ " (1 ") ausu . 90 —	—	95	—	90	½ " (20 ") schab. zuhku gall.	—	—	2	40
½ " (1 ") sruu . 150 —	2	—	2	—	½ " (20 ") krohma limnu	2	50	2	—
½ " (1 ") rnyju endsu mil.	1	60	1	70	½ " (20 ") brakta limnu	1	20	1	20
½ " (1 ") blydelet. 250 —	2	75	2	30	1 muzzu limnu fehku . . . 5½ —	6	—	6	—
½ " (1 ") kweeschu mil.	3	50	3	—	1 " filku . . . 7¼ —	7	75	8	—
½ " (1 ") meschhu putraitm.	2	—	2	70	10 puddu farkanas fahls . . .	6	—	7	—
10 puddu (1 birlawu) seuna. . 400 —	4	50	5	—	10 " baltas rupjas fahls . . .	5	75	6	—
½ " (20 mahrz.) sveesta 375 —	4	—	4	30	10 " " smallas . . .	5	75	6	—

Leepajâ atmahfuschi 12 fuggi, aissabjâs 11 fuggis.